

"Bilgelik, erdemın tek yoludur."

AKADEMİK FELSEFE

SAYI: 01

HAZIRLAYAN: İLKER ÜNSAL

MART 2026

Ahlak Felsefesinin Temel Problemleri

Ahlak Felsefesinin Temel

Sorusu: "İyi Nedir?"

Ahlak felsefesi, ahlaki sorunları ve evrensel yasaların varlığını inceler. Farklı filozoflar bu soruya farklı yanıtlar vermiştir:

- Bilgi ve Mutluluk (Sokrates, Platon, Aristoteles):** İyi, insana mutluluk veren şeydir ve bu ancak bilgiyle mümkündür.
- Haz (Hazcılar):** İnsana haz ve zevk veren şeyler iyidir.
- Fayda (Faydacılar):** İnsana yarar sağlayan şeyler iyidir.

Evrensel Ahlak Yasasının İmkânı

Herkes için geçerli ortak ahlak kurallarının olup olmadığı tartışmasında iki temel görüş vardır:

Göreceli Görüş: Ahlak kuralları topluma, kişiye ve zamana göre değişir.

Evrensel Görüş: Dürüstlük, adalet, yardımseverlik gibi değerler nesneldir ve herkes için geçerlidir.

Yasayı Kabul Edenler

- Sokrates:** Kötülüğün tek nedeni bilgisizliktir. İyinin ne olduğu öğretilirse herkes iyi davranır.
- Farabi:** İnsanı mutlu kılan peygamberler aracılığıyla gelen hakikat bilgisidir.
- Immanuel Kant:** Eylemin sonucuna değil, niyetine bakılır. Karşılık beklemeden "ödev bilinciyle" yapılanlar iyidir.
- John Stuart Mill:** Bir eylem ne kadar çok insana toplumsal fayda sağlıyorsa o kadar iyidir.

Yasayı Kabul Etmeyenler

Ahlaki değerler kişisel arzu ve özgür seçimlerin bir ürünüdür.

- Epiküros:** Yaşamın amacı hazzla ulaşmaktır. İhtiyaçlar farklı olduğu için ahlak kişiseldir.
- Jeremy Bentham:** Herkes için faydalı olan farklıdır, bu yüzden ortak bir iyi yoktur.
- Thomas Hobbes:** Ahlak tamamen kişisel arzu ve duygulardır. Evrensel bir iyi yoktur.
- Max Stirner:** İnsanın tek amacı kendi bencil özgür seçimlerini yapmaktır (Ego).